

Prieššventinės mintys

Sulaukėme 33-ųjų Černobylio katastrofos metinių – Kristaus amžiaus. Ne visi sulaukėme... Per 2 900 likviduotojų nesulaukė... Labai simboliška, kad Černobylio metinės įsiterpia tarp šv. Velykų ir atvelykio. Taigi švęsim ir minėsime vienu metu.

Kaip gyvena černobyliciai, sulaukę eilinių katastrofos metinių Lietuvoje? Tie, kurie jau anapilyje, – gerai, o kurie šioje žemėje – net nežino atsakymo.

Kitais metais Lietuvos judėjimas „Černobylis“ minės savo įkūrimo 30-ąsias metines. Per šį laikotarpį surašyti tūkstančiai popierių, surengta tūkstančiai įvairaus lygio susitikimų, šimtai konferencijų, seminarų ir susirinkimų... Net mitingas prie LR Vyriausybės rūmų... Rezultatas? Negalime sakyti, kad jokio. Jis lyg yra ir lyg nėra. Jis kaip mirasas dykumoje – atrodo, kad yra, bet iš tikrųjų tėra optinė apgaulė.

Kai apsidairai aplinkui, pasižiūri į save veidrodyje, supranti, kad mes virstame iš Lietuvos judėjimo „Černobylis“ į „Dangun žengimo“ visuomeninę organizaciją. Mes „nukentėjusieji nuo sovietinės okupacijos“, o visi kiti Lietuvos piliečiai buvo „palaiminti“ sovietinės okupacijos? Ko-

dėl kitose normaliose ir nnormaliose šalyse černobyliciai yra nukentėję nuo radiacijos? Kodėl kitose šalyse černobyliciai į pensiją, jeigu sulaukia, išeina dešimčia ar penkeriais metais anksčiau? Ar dėl to, kad mes esame „Šiaurės Atėnai“, „Baltijos tigrai“?

Trečdalis Lietuvos piliečių pabėgo iš Lietuvos dėl socialiai, ekonomiškai ir politiškai nepalankios aplinkos gyventi... O ar mes, černobyliciai, turėtume emigruoti į Latviją, Ukrainą ar Rusiją, kad spėtume išeiti į senatvės pensiją, kad gautume tam tikras socialines ir medicininės garantijas? Manau, kad esame per seni kardinaliems gyvenimo pokyčiams, numirsime ir čia, nesvarbu, su pensijomis ar be jų.

Neseniai pabandžiau pasidomėti, kaip kitose pasaulio šalyse žmonės išeina į užtarnautą poilsį. Internetu lietuvių kalba tokių duomenų beveik neįmanoma rasti. Anglų, rusų kalbomis – prašom. Lietuvoje vis mėgsta lyginti mūsų gyvenimo, darbo, uždario ir visų kitų parametrų lygius su kitomis šalimis. Pabandžiau ir aš. Pasirodo, kad ir pensinio amžiaus požiūriu (turiu galvoje tik černobylicius) mes esame pirmi pasaulyje. Lenkiame vi-

sa galva tokius pasaulio flagmanus kaip Siera Leonė, Nigeris ir t. t. Pavyzdžiui, Nigeryje vyrų ir moterų pensinis amžius yra 55 metai, o vidutinė gyvenimo trukmė – 52 metai. Jeigu kas sulaukia pensinio amžiaus, tai iš jų tik 3 procentai gauna pensiją – aišku, „labiausiai nusipelnę valstybei“.

O pas mus černobylicių vidutinis amžius (pagal mano lokalinį dviejų savivaldybių tyrimą) yra 51 metai, o senatvės pensija 65 metai. Keturiolikos metų skirtumas yra išpūdingas, galime ramiai miegoti ant laurų – niekas neaplenks.

O jeigu be sarkazmo, tai beveik trisdešimt metų judėjimo veiklą galima prilyginti Sizifo darbui. Matyt, mes per anksti norime permaitinti žmonių sąmonėje, per daug įtikėję, kad jau atsikratėme visų sovietinių reliktų... kad jau turime demokratiją...

Mes dar neturime ir neturime savo Mozės, kuris mus pavedžiotų po mūsų galvose esančias dykumas, kad išmirus kelioms kartoms galėtume nuo balto popieriaus lapo kurti savo tautos gerovę ir ateitį.

Visus su šv. Velykomis!

Kęstutis Kazlauskas

Atidengta lenta



2019 metų balandžio 12 dieną Panevėžio miesto ir rajono černobyliciai paminėjo 33-iasias Černobylio katastrofos metines, atidengdami juodo granito paminklinę lentą prie Panevėžio Švč. Trejybės rektorato bažnyčios Nepriklausomybės aikštėje. Tylos minute pagerbus išėjusius mūsų bendražygius į amžinojo poilsio vietą, kunigas pašventino paminklinę lentą.

Šioje ceremonijoje dalyvavo LJČ tarybos narys A. Turčinai, LJČ Pakruojo komiteto pirmininkas V. Šurna, LR Seimo nariai P. Urbšys ir P. Ne-

vulis, Panevėžio miesto tarybos nariai A. Mickevičius, V. Statkevičius, rajono tarybos nariai A. Krivickas, A. Pocius.

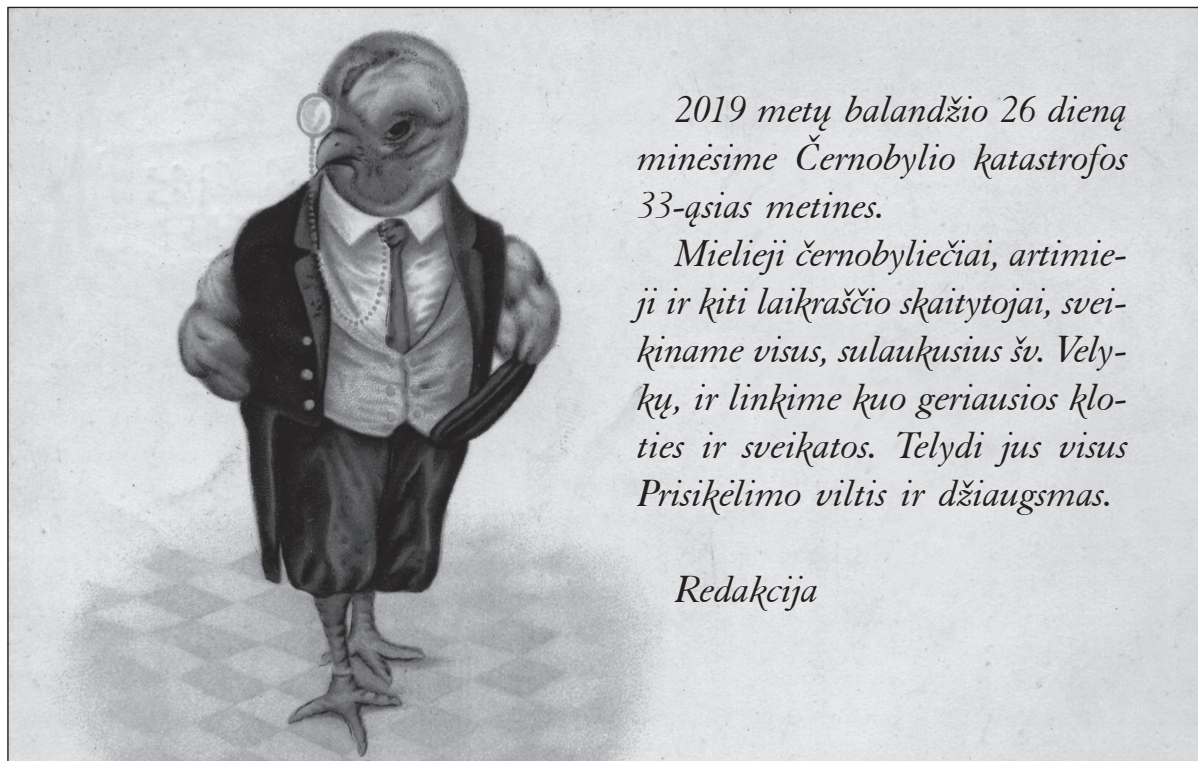
LJČ Panevėžio komitetas sveikina visas Lietuvos judėjimo „Černobylis“ organizacijas su šv. Velykomis ir linki linksmi jas sutikti bei pasirūpinti, kad visuose miestuose būtų atidengtos paminklinės lentos ar paminklai visų černobylicių, dalyvavusių atkuriant Černobylį, atminimui.

LJČ Panevėžio miesto ir rajono pirmininkas Alfonsas Rožėnas

PAREMKITE SAVO LAIKRAŠTĮ!

Galintiems ir norintiems paremti laikraščio „Černobylietis“ leidybą 2 procentais iš 2018 metais sumokėto gyventojų pajamų mokesčio, pateikiame rekvizitus: Lietuvos judėjimo „Černobylis“ Prienų komitetas, organizacijos kodas – 170775450, adresas: Gegužės g. 5, Prienai, LT-59127.

Būsime dėkingi už paramą.



2019 metų balandžio 26 dieną minėsime Černobylio katastrofos 33-ąsias metines.

Mielieji černobyliciai, artimieji ir kiti laikraščio skaitytojai, sveikiname visus, sulaukusius šv. Velykų, ir linkime kuo geriausios kloties ir sveikatos. Telydi jus visus Prisikėlimo viltis ir džiaugsmas.

Redakcija

Susirinkimas Panevėžyje



Po susirinkimo dalis dalyvių pasiliko pabendrauti.

Neseniai įvyko Lietuvos judėjimo „Černobylis“ Panevėžio miesto ir rajono komiteto susirinkimas. Tylos minute buvo pagerbti mirę panevėžiečiai, kurių dabar prisikaičiuojama per 150.

Mirus buvusiai komiteto pirmininkei Vidai Trakelienei, reikėjo išrinkti naują organizacijos pirmininką. Buvo pasiūlyta viena Alfonso Alvydo Rožėno kandidatūra. Susirinkusieji balsavo vienbalsiai.

Susirinkime černobyliciai buvo supažindinti su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-265. Šiomet Lietuvoje bus minimos 33-iosios Černobylio AE avarijos metinės. Skau-

džiausios katastrofos pasekmės juntamos iki šiol. Gyvas to įrodymas – avarijos likviduotojai, kurie po 1986 metų balandžio 26-osios buvo išsiųsti kovoti su radioaktyvomis medžiagomis užteršta vietoje ir sustabdyti atominės elektrinės gaisrą, stabilizuoti ir aplinką plintančią radiaciją. Ši patirtis iš esmės pakeitė gyvenimą, „padovanojo“ potrauminį sindromą, negrįžtamai sutrikdė sveikatą. Šie žmonės jaučiasi nereikalingi, nesuprasti, visuomenės atstumti, valdžios apgauti. Jie laukia pagalbos iš Lietuvos judėjimo „Černobylis“ komiteto Panevėžio mieste ir rajone. Mes turime tokių ligo-

nių daug, ir šiandien aplankėme labai sunkiai sergantį Černobylio avarijos likviduotoją Zigmantą Krivicką. Jo liga yra susieta su jo dalyvavimu likviduojant Černobylio AE avarijos padarinius. Ligonis nuo 2014 m. po insultų nepasikeilia iš lovos, paralyžuotos rankos ir kojos, ligos diagnozė – difuzinė eutiroidinė struma, Asteno vegetacinis sindromas. Savijauta keičiasi kas valandą, temperatūra krinta ir vėl kyla iki 40 laipsnių.

Valstybė jam turėtų kas mėnesį mokėti 93 eurus, o moka 62; išmokėjo 835 eurų vienkartinę kompensaciją, o turėtų išmokėti 1200 eurų.

Alfonsas Rožėnas



Prieš susirinkimą ligoninėje aplankytas Černobylio avarijos padarinių likviduotojas Zigmantas Krivickas.

Vilniaus krašto černobylicių sąjunga „Radiati“ ir Černobylicių labdaros fondas „Mūsų krantas“ balandžio 26 dieną, 11 valandą, organizuoja 33-ųjų Černobylio AE avarijos metinių paminėjimą ir gėlių padėjimą prie paminklo Sapiegos ligoninės teritorijoje.

Kviečiame visus dalyvauti, kam svarbi atmintis, kam nėra svetimas kito skausmas, kam rūpi ateities kartų sveikata.

Vilniaus krašto černobylicių sąjunga „Radiati“ taryba

Tarybos posėdis

2019 m. kovo 23 dieną Prienuose įvyko išplėstinis asociacijos „Lietuvos judėjimas „Černobylis“ posėdis. Be tarybos narių, jame dalyvavo Panevėžio ir Pakruojo organizacijų atstovai.

Pirmu klausimu taryba apsvarstė LJČ Panevėžio miesto ir rajono komiteto prašymą priimti jų organizaciją į Lietuvos judėjimo „Černobylis“ asociaciją. Padėtį Panevėžyje pristatė LJČ Panevėžio miesto ir rajono komiteto pirmininkas Alfonsas A. Rožėnas. Jis tarybai pateikė ir dokumentus, reikalingus priimti į asociaciją. Tarybos nariai bendru sutarimu priėmė Panevėžio organizaciją 17-uoju asociacijos „Lietuvos judėjimas „Černobylis“ nariu. Pasveikinę į asociaciją įstojusius panevėžiečius, tarybos nariai perėjo prie antro klausimo. Buvo aptarta 33-ųjų Černobylio katastrofos metinių minėjimo renginiai. Kaip ir pernai, buvo nutarta, kad asociacijos nariai minėjimus rengs savarankiškai savo miestuose bei rajonuose. Bendri renginiai numatyti Panevėžyje, atiden-

giant balandžio mėnesį paminklą „Černobylio aukoms atminti“, ir Prienuose birželio mėnesį 8 dieną dalyvaujant judėjimo konferencijoje.

Po to taryba aptarė SAM ministro A. Verygos įsakymą Nr. V-160 dėl specialistų komisijos pakeitimų. Ši komisija nustato susirgimų ir mirties sąsajas su likvidavimo darbais Černobylio AE avarijos pasekmių likvidavimo dalyviams. Visa informacija (prašymo forma, kontaktai ir pats ministro įsakymas) yra patalpinti judėjimo puslapyje www.chernobyl.lt.

Posėdyje buvo išrinkti judėjimo atstovai dalyvauti tarptautinės organizacijos „Chernobyl Union“ šeštajame tarptautiniame kongrese Kijeve gegužės 16–18 dienomis, taip pat ir Ukrainos „Černobylio sąjungos“ lapkričio mėnesį įvyksiančiame 30-ųjų įkūrimo metinių minėjime bei tarptautinėje konferencijoje Dnepropetrovske.

Tarybos nariai dar aptarė eilę einamųjų klausimų ir baigė darbą.

Kęstutis Kazlauskas



Alfonsas Alvydas Rožėnas, trečias iš kairės, pristato tarybai Panevėžio organizaciją.

Susitikimas LR Seime

Šių metų sausio mėnesį LJČ tarybos narys, „Černobylicio“ redaktorius Kęstutis Kazlauskas ir vienas iš judėjimo steigėjų Vilijandas Vrubliauskas Seime susitiko su LR Seimo Pirmininko pirmąją pavaduotoja Rima Baškienė.

Susitikimo metu R. Baškienė buvo supažindinta su judėjimo veikla bei kylančiomis problemomis. Malonioje aplinkoje buvo aptarta galima parama judėjimui, sprendžiant egzistuojančias problemas. Susitikimui pasibaigus, susitarta ir toliau palaikyti darbinis santykius bei keistis turima informacija. („Č.“ inf.)

Mieli černobyliciai,

nuoširdžiausi sveikinimai jums šv. Velykų proga. Linkiu jums ir jūsų šeimoms visokeriopos laimės, o svarbiausia – sveikatos jums ir jūsų artimiesiems. Sutikime šventes kaip galima linksmiau, o prabėgus švenčių šurmuliui, nepamirškime paminėti ir Černobylio AE avarijos metinių: pabendraukime su dar likusiais kolegomis, prisiminkime tuos baisius metus. Dar kartą sveikatos jums, mieli kolegos.

Vilniaus krašto černobylicių vardu sąjungos „Radiati“ pirmininkas A. Turčinas.

Ignalinos AE turėjo būti galingesnė nei Černobylyje



„Ignalinos atominė elektrinė buvo statoma Lietuvos teritorijoje, bet pavaldi Maskvai. Be to, tik statybai prasidėjus buvo paskelbta, kad reaktoriai bus net galingesni nei Černobylyje, – sako prof. Jurgis Vilemas ir priduria: – Vis dėlto, kadangi bruzdesys buvo jau didesnis ir SSRS akademiniame pasaulyje, susivienijusių žaliųjų, sąjūdininkų ir mokslininkų balsas buvo išgirstas – 1988 m. pabaigoje iš Maskvos atėjo žinia, kad IAE trečiojo bloko statybos nutraukiamos.“

1988 m. liepos 15 d. prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų Sąjūdis organizuoja nesankcionuotą mitingą. Susirenka 2 000 susirūpinusių žmonių. Visiems nerimą kelia klausimas, ypač paaštrėjęs po Černobylio katastrofos.

Prof. J. Vilemas prieš 30 metų, kai per Lietuvą jau sklido žinia apie sostinėje prasidėjusį Sąjūdį, dirbo Mokslų akademijoje. Į Sąjūdį jis nebuvo aktyviai įsitraukęs ir eidavo ne į visus mitingus. Tačiau šis jam buvo ypatingas. Branduolinės inžinerijos ekspertas iki tol metų metus tyrė, ar pakankamai saugi yra Ignalinos atominė elektrinė, tačiau tik 1988 metais išaušo ta diena, kai mokslininkas savo išvadomis galėjo pasidalyti su visuomene.

Mokslininkas pasakoja, kad iki 9 dešimtmečio kone visas pasaulis tikėjo atominės

energetikos ateitimi. 1974 m., Lietuvoje pradėjus statyti Ignalinos atominę elektrinę, tuo metu galingiausią pasaulyje, viešos diskusijos apie jos galimas grėsmes bei poveikį aplinkai taip pat beveik nebuvo girdėti.

Šalia statomos elektrinės po truputį augo Visagino miestas, tuo metu vadintas Sniečkumi. Kartu su šeimomis iš visos Sovietų Sąjungos važiavę dirbti statybininkai kūrėsi naujuose daugiabučiuose, o apie vystomą elektrinės projektą viešumoje kalbėta kaip apie itin pažangų ir perspektyvų.

Visgi mokslininkams klausimų kilo. Jis prisimena, kad sunerimusi buvo ir tuometinė Lietuvos valdžia, savo iniciatyva įkūrusi specialią mokslininkų komisiją, kuri turėjo analizuoti AE statybą Lietuvoje ir taikomus saugumo

standartus. Šios komisijos pirmininko pavaduotoju ir buvo paskirtas prof. J. Vilemas.

„Komisija įkurta, kai buvo aišku, kad statoma AE turės tokios pat galios reaktorių kaip Černobylio. Ir tik statybai prasidėjus buvo paskelbta, kad reaktoriai bus net galingesni. Tai sukėlė didelį nerimą akademinei bendruomenei. O pradėti tyrimai parodė, kad temperatūros gali peržengti net SSRS galiojančius ekologinius normatyvus“, – teigia mokslininkas.

Realių veiksmų imtasi tik perestroikos metais

Jokios realios įtakos įgyvendinant grandiozinį IAE projektą tuometinė Lietuvos valdžia neturėjo. Taigi ir mokslininkų išpėjimai apie peržengiamus ekologinius standartus atsimušdavo kaip į sieną. Tuometinis Sniečkaus miestas su pastatyta elektrine buvo lyg atskira respublika. Netgi gauti tyrimams reikalingus duomenis Lietuvos mokslininkams nebuvo taip paprasta. Viską valdė ir kontroliavo centrinė valdžia Maskvoje.

J. Vilemas pasakoja, kad dar gerokai iki Sąjūdžio pradžios jie turėjo sukaupti visus reikalingus duomenis, kad galėtų daryti išvadą, jog šis gigantas kenkia aplinkai ir

kelia grėsmę. Tačiau dokumentai buvo aptarinėjami tik mokslininkų ir valdžios atstovų būreliuose, keliavo iš kabineto į kabinetą ir dulkėjo lentynose. Realų veiksmų imtasi tik perestroikos metais, kai viešai pradėta aptarinėti vis daugiau nepatogių temų.

„Pavyzdžiui, buvo nurodyta, kad radioaktyviosios atliekos, kurias galima tirpinti vandenyje, bus sumaišytos su vandeniu ir įpumpuotos ten pat giliai po žeme. Tokia detalė labai sustiprino dėmesį, o solidūs argumentai ir pasipriešinimas šiam sprendimui buvo perduotas centrinei ministerijai ir SSRS mokslų akademijai“, – prisimena profesorius.

Žinoma, neslepia jis, nieko nebūtų pavykę, jei būtų buvęs tik kreipimasis, bet bruzdesys buvo jau didesnis ir SSRS akademiniame pasaulyje: „Tad mūsų reikalavimas keisti tą technologiją sulaukė didelio Maskvos akademikų palaikymo. Buvo sudaryta sąjunginė komisija, kurios sprendimas buvo uždrausti tokią technologiją ne tik Ignalinoje, bet ir visoje SSRS.“

Ekologinis judėjimas daug kam buvo nepalankus

Apie Vakaruose senas tradicijas turintį žaliųjų judėjimą daugelis Lietuvos gyventojų nebuvo net girdėję. Lietuvoje pirmieji ekologiniai klubai susibūrė tik 1987 m., kai daugelis žmonių suaktyvėjo ir pradėjo burtis į įvairias draugijas, bendraminčių organizacijas, kurios, kaip manoma, buvo tvirtas pamatas įkurti Sąjūdį. Netrukus prabilta apie nitratus daržovėse, užterštą vandenį šuliniuose ir, žinoma, IAE keliamą grėsmę.

Pirmųjų ekologinių klubų atstovai prisimena, kad jų atsiradimas daug kam nebuvo palankus, todėl į žaliųjų organizaciją esą saugumas bandydavo infiltruoti savo žmo-

nių. Pastarųjų misija buvo trukdyti susirinkimus ir kurti chaosą.

Tuo pačiu metu centrinė SSRS valdžia užsimojo dar labiau padidinti IAE galingumą ir pradėti trečiojo bloko statybą. J. Vilemas neabejoja, kad jei tokia idėja būtų kilusi dešimtmečiu anksčiau, ji greičiausiai būtų buvusi įgyvendinta. Tačiau Sąjūdžio išvakarėse laikas buvo labai nepalankus. Nusiimti rožinius akinius ir pažvelgti į atominę energetiką kitomis akimis visą pasaulį privertė ir įvykusi Černobylio katastrofa.

1988 m. liepos 15 d. prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų susirinko neseniai įkurtų žaliųjų klubų atstovai, Sąjūdžio žmonės ir mokslininkai. O, pasak J. Vilemo, protestuojama buvo ne tik prieš IAE bet ir prieš Kruonio statybas.

Mitingas dėl IAE trečiojo bloko statybų nutraukimo vyko jau po pirmojo masinio mitingo Vingio parke. Sąjūdžiui tikėjo ir sekė vis daugiau žmonių visoje Lietuvoje, taigi iškelti į viešumą vieną ar kitą klausimą sąjūdininkai galėjo akimirksniu.

IAE trečiojo bloko statyba liko vienu svarbiausių klausimų visą 1988 m. vasarą. Žalieji nubraukė ne vieną prakaito lašą, organizuodami įvairias protesto akcijas, kad užmojis padidinti elektrinės galingumą nebūtų įgyvendintas. Štai rugsėjį įvyko lyg tam tikra „Baltijos kelio“ repeticija – tada tūkstančiai žmonių susirinko IAE teritorijoje ir susikabinę rankomis ją apjuosė.

Šiuos procesus stebėjęs profesorius J. Vilemas džiaugiasi, kad susivienijusių žaliųjų, sąjūdininkų ir mokslininkų balsas buvo išgirstas. 1988 m. pabaigoje iš Maskvos atėjo žinia, kad trečiojo elektrinės bloko statybos nutraukiamos.

Parengė Jonas Baltakis



Ekskursija po Ignalinos atominę elektrinę.

Į Baltarusijos Černobylio zoną leido vežti turistus

Jau įvyko bandomoji kelionė į radiacinės ekologijos draustinį, o vasarą planuojama pradėti masines ekskursijas po zoną.

Neseniai pirmoji oficiali turistų kelionė vyko vadina- mojoje Baltarusijos Černobylio zonoje. Tai tapo įmanoma po to, kai įsigaliojo Prezidento dekretas dėl naujos redakcijos reglamento dėl Polesių

valstybinio radiacinio ir ekologinio rezervato priėmimo. Dabar leidžiama ne tik medžioti ir žvejoti, bet ir lankytis švietimo tikslais.

Primename, kad rezervatas buvo sukurtas prieš 30 metų, čia saugoma trečdalis „Černobylio paveldo“, kuris po nelaimės liko Baltarusijai po katastrofos Černobylio atominėje elektrinėje: 97% plutonio, 70% stroncio ir 30% cezio. Ta-

čiau daugelis vietų yra gana švarios, o vaikščiojimas čia nėra pavojingas sveikatai.

Tiek stalkeriai, tiek kelionių organizatoriai laukė šios dienos. Galų gale net praėjus 32 metams po katastrofos Černobylio atominėje elektrinėje, zona ir toliau traukia savo paslaptimis, turtinga fauna, tikra tyla – apskritai ypatingu pasauliu, kuris tapo svetimas civilizacijai ir yra beveik neliečiamas žmogaus.

Ukrainoje daugelį metų to-

kias ekskursijas siūlė kelionių agentūros, kurios sako, kad srautas yra stabilus, ypač atvyksta užsieniečiai. Taip, ukrainiečiai gali parodyti Černobylio atominę elektrinę, legendinį Pripetės miestą ir Černobylį, technikos kapiny-nus. Bet ir Baltarusijos zonoje yra ką pamatyti. Ji ypatinga dėl savo gamtos, kraštovaizdžio, apleistų kaimų, kur miško gyvūnai apsigyveno name-liuose, mokyklose, klubuose, parduotuvėse. („Č.“ inf.)



Pirmuosius turistus Polesių valstybiniame radiaciniame ir ekologiniame rezervate pasitinka stumbrai. Nuotr. facebook.com/peter.philon

189 dienos atominiame pragare



Kitą mėnesį Eugenijus Juodžiukynas švęs 53-įjį gimtadienį.

Černobylio AE avarijos padarinių likvidavimo darbuose iš Lietuvos dalyvavo ir 214 būtiniosios tarnybos karių, tuo metu tarnavusių sovietinėje armijoje. Vienas iš jų – prienietis Eugenijus Juodžiukynas. 1986 metais jis tarnavo Ukrainoje, Ovručyje, artilerijos dalinyje, kuris buvo apie 80 kilometrų į rytus nuo Černobylio AE. Praėjus vos porai savaitių nuo tos lemtingos Černobylio AE avarijos dienos, iš dalinio štabo atskriejo įsakymas Eugenijų Juodžiukyną su savo mašina komandiruoti į Černobylio AE avarijos vietą. Kadangi jis vežiojo dalinio vadus, tas pats darbas jam buvo numatytas ir Černobylio zonoje. Po tokios žinios žmogų, ypač jauną, devyniolikmetį, apima baimės ir nežinomybės jausmas.

Būrio vadas jam patarė bandyti suktis nuo Černoby-

lio, pamėginant sugadinti savo mašiną. Pasikrapštęs autoparke prie savo „Uaziko“ variklio, Eugenijus išgavo iš jo garsą kalančio variklio, kuris dar galėtų vieną kitą dieną važiuoti. Tačiau, kaip sakoma, pradėjo veikti „kiaulys-tės“ dėsnis: jau sekančią dieną dalinys gavo naują „Uaziko“ variklį, kurį įdėjo į jo mašiną ir kelias į Černobylio zoną tapo atviras. Beje, jo dalinys per savaitę gavo naują mašiną.

Tik vienas Eugenijus iš savo dalinio buvo komandiruotas į Černobylio zoną. Jį išsiuntė į Gladkovičius, kur buvo įsikūręs atskiras dalinys, suformuotas iš būtiniosios tarnybos karių, kurių pagrindinė užduotis buvo aptarnauti atvykstančius ir išvykstančius Černobylio AE avarijos likvidavimo darbų dalyvius: išmaudyti, perrengti, pamaitinti ir išsiųsti namo arba į užterštą 30 kilometrų zoną.

Jau atvykus į tolimesnės tarnybos dalinį, vaizdas iš esmės pasikeitė – lyg būtų papuolęs į kitą pasaulį: keistos, neįprastos kariškių aprangos, balti kombinezonai ir keistai išblyškę abejingi veidai, virtinės autobusų, evakuojančių Pripetės ir aplinkinių kaimų gyventojus, ir net ore tvyrojės nežinomybės, įtampos ir baimės jausmas. Ko bijoti – nežinai, bet ko saugotis – irgi.

Eugenijaus darbas prasidėjo iš karto. Jeigu atvyksta kokie nors kariniai vadai, jam reikia juos vežioti po užterštą 30-ies kilometrų zoną. Apsaugai gavo tik respiratorių. Jo-

kio radiacinės dozės kaupiklio jis negavo. Per daugiau kaip pusę metų nebuvo nei medicininių, nei kraujo patikrinimų, kuriuos kas mėnesį atlikdavo likviduotojams, vadinamiesiems „partizanams“, negavo Eugenijus ir jokių jodo preparatų skydliaukei apsaugoti, nebuvo rašomos kasdien gaunamos radiacijos dozės.

Pradžioje važinėti po 30 kilometrų zoną buvo klaidu, o po kelių savaičių visos gyvenvietės, keliai tapo savi – jausmas toks, lyg būtum gimtajame rajone. Ne kartą teko pabuvoti ir prie itin karštų taškų: prie statomo Černobylio AE 4-ojo bloko sarkofago, prie *Ryžij les*, Pripetėje, Černobylio miestelyje ir t. t. O nelaimingų evakuojamų vietos gyventojų veidai visą laiką stovėjo akyse.

Buvo karštas 1986 metų pavasaris bei vasara. Dulkan-

čius zonos kelius laistydavo vandenvežės, šalikelės būdavo nulinamos lipniais naftos produktais, bet vis tiek dulkių išvengti nepavykdavo. Vežiant generolus ir pulkininkus, laikas greitai bėgo. Nebuvo jokių darbo ir jokių išeiginių dienų – važiavo tada, kada reikėjo ką nors vežti ar kas nors netikėtai atvykdavo.

Taip ir prabėgo 189 dienos, po kurių Eugenijus grįžo į savo dalinį. Kaip tik tuo metu baigėsi jo būtiniosios tarnybos laikas ir jį demobilizavo. Gavo pažymą, kad likvidavo Černobylio AE avarijos padarinius, ir išvyko namo.

Grįžus nebuvo jokių medicininių patikrinimų. Kadangi jis ne „partizanas“, teko pačiam kreiptis į medikus. Sustreikavo skrandis, aptiko skrandžio žaizdas, ėmė kristi dantys. Po 1990 metų, kai Prienuose įsikūrė černobylių organizacija, kartu su ki-

tais vyko tikrintis sveikatos į „Černobylio“ medicinos centrą, kur jam buvo nustatyti skydliaukės pokyčiai, aptikti keli mazgeliai. Dar vėliau atsirado Parkinsono ligos simptomai, kurie sparčiai progresavo, kilo problemų ir su stuburu.

Dabar Eugenijus Juodžiukynas negali gyventi be vaistų, jam nustatytas 70% nedarbingumas, arba II invalidumo grupė (aišku, ne 75%, nes būtų I grupė). Dabar be vaistų jis negali normaliai judėti ir kelių valandų. Jo ligų nesieja su dalyvavimu Černobylio AE avarijos likvidavimo darbuose, tad negauna net ir to menko „černobylinio“ priedo prie nedidelės neįgalumo pensijos. Gera, kad jis, dirbdamas vairuotoju ir 8 metus prekiavęs turguje bei mokėdamas mokesčius valstybei, sukaupė 33 metų darbo stažą, nors jo neįgalumo pensija vos persirita per 200 eurų...

Kitą mėnesį Eugenijus Juodžiukynas švęs savo 53-įjį gimtadienį. Dabar jis guli ligoninėje – pastoviai prastėjant sveikatos būklei, bandoma nustatyti vaistų vartojimo dozes ateinantiems metams. Dabar Eugenijus laiko veltui neleidžia – sprendžia neišsprendžiamą galvosūkį: kaip jam dar gauti 2 metus darbo stažo, kad jei sulauktų 65 metų senatvės pensijos, turėtų 35 metų stažą... Bet gal palikime šį galvosūkį Lietuvos Respublikos Seimui ir Vyriausybei, jeigu tik jie yra įgalūs šį rebusą išspręsti...

Kęstutis Kazlauskas



Prisiminimui iš Černobylio zonos. E. Juodžiukynas – antras iš dešinės.

Artėja Ignalinos AE reaktorių ardymo etapas: nežino, ką ras juos atidarę

„2023 m. suplanuotas Ignalinos atominės elektrinės reaktorių išmontavimas iššūkiu bus ne tik dėl jų pastatymo instrukcijų trūkumo, bet ir dėl to, kad vyks dviejų Europos Sąjungos finansinių perspektyvų sandūroje“, – sako energetikos ministras Žygmantas Vaičiūnas. Apie tai jis neseniai kalbėjo Vilniuje surengtoje spaudos konferencijoje. Joje taip pat dalyvavo ir Europos Parlamento (EP) pranešėja Ignalinos atominės elektrinės (AE) uždarymo finansavimo klausimu Rebecca Harms teigiamai atsiliepianti apie šį procesą. „Pamačiau labai sėkmingą uždarymo procesą. Žinote, kad anksčiau yra buvę kritikos dėl jo, tačiau dabar visos tarptautinės institucijos sutinka, kad procesas yra geroje rankose ir yra valdomas profesionalų“, – sakė ji.

Tuo metu EP narys Bronis Ropė sakė, kad tikisi, jog Ignalinos AE finansavimo pasiūlymas bus adekvatus – toks, kad atominė elektrinė būtų uždaroma laiku ir kokybiškai. „Dėl skaičių – tiek mūsų pusė, tiek Europos Komisija – sutariame. Nesutariame tik dėl principų: ar visam laikotarpiui pinigų skirti, ar tik apibrėžtam laikui. Aš manau, kad labai svarbu bus rasti formulę ir ją įdiegti. Kitas dalykas, kuris mane jaudina, tai EK noras, kad Lietuva finansuotų ne mažiau kaip 20%. Stojimo sutartyje tokių įsipareigojimų nėra. Lietuva geranoriškai apsiėmė, kad savanoriškai finansuos 14% ir aš manau, kad EK šioje vietoje persistengia. Lietuvos įsipareigojimas nuo 12% padidintas iki 14% ir tikrai turėtų būti pakankamas“, – kalbėjo jis.

B. Ropė dar pažymėjo, kad Ignalinos regione labai svarbu spręsti socialinius ir ekonominius klausimus. „Šiandien vos keli tūkstančiai žmonių ten turi pragyvenimo šaltinį, o po kelių metų išvis bus nulis. Todėl svarbu tame regione vykdyti gaivinimo programas“, – sakė jis. Galiausiai B. Ropė pridūrė, kad reikėtų daugiau dėmesio skirti kurui, kuris saugomas „pirmuose konteineriuose“. „Reikia pradėti rūpintis kuru, saugomu pirmuose konteineriuose, kuriems daugiau nei 20 metų. Greit praeis ir 30 metų, tada turėsime ką nors daryti su jais – gal perkelti į kitus konteinerius, gal laidoti“, – sakė jis.

Rizikingiausias etapas

Ministras sakė, kad iš tikrųjų didelių skirtumų Lietu-

vos ir ES požiūriuose į Ignalinos AE uždarymo finansavimą nėra. „Nekalbame apie kokius nors lūžinius, tektoninius skirtumus tarp EK ar EP ir Lietuvos, tiesiog kalbame apie tam tikrus principus. Pasielkta esminė pažanga Ignalinos AE uždarymo procese, 40% darbų jau įgyvendinta. Neatidėliotino uždarymo strategiją turime tęsti, o ji reiškia, kad turi būti adekvatus finansavimas visose finansinėse perspektyvose. Labai gerai, kad turime 550 mln. eurų, jau pasiūlytų kitoje finansinėje perspektyvoje. Iš esmės kalbame apie vieną iš principų – mūsų pagrindinė pozicija yra tokia, kad turime užtikrinti reikiamą finansavimą iki reaktorių išmontavimo pradžios“, – sakė jis.

Energetikos ministras nurodė, kad taip jau sutampa, jog šio proceso projektavimas ir reaktorių išmontavimas

vyks nuo 2023 m. „Pagal planą, patys reaktorių išmontavimo projektavimo darbai turėtų būti atliekami 2023 m. Toliau bus pats reaktorių išmontavimas ir šio iššūkio esmė ta, kad nėra konkrečios dokumentacijos, kuri labai aiškiai parodytų, ką ten galima rasti. Turime labai unikalų projektą visame pasaulyje, nes tai precedentu neturintis išmontavimo procesas, o reaktoriai yra viso to proceso širdis. Jei turėtume instrukcijas, kaip atominė elektrinė buvo statoma, būtų žymiai lengviau. Ne iki galo aišku, ką ten rasime. Dėl to pradėjus darbus, gavus finansavimą, procesas turi būti kiek įmanoma trumpesnis“, – sakė energetikos ministras.

Jėgainė elektros energijos gamybą visiškai nutraukė 2009-ųjų pabaigoje. Eksploatavimo nutraukimo darbai gali trukti iki 2038 m.

Parėngė Jonas Baltakis

Černobylio paletė

Nuo 2013 metų Ukrainoje, Dnepropetrovsko srityje, rengiamas vaikų piešinių konkursas „Černobylio paletė“. Tai – viena iš vaikų ugdymo formų. Konkursu, kuris skirtas Černobylio AE avarijos pasekmių likvidavimo darbų dalyviams, norima didinti visuomenės pagarbą Černobylio aukoms, juo siekiama ugdyti jaunimo patriotinį požiūrį į savo gimtąją žemę, nori-

ma parodyti, kad apleista Černobylio zona – ne tik viena didžiausių ekologinių katastrofų Žemėje, bet ir visiems mums didžiulė pamoka.

Konkursą organizuoja Ukrainos Dnepropetrovsko srities visuomeninė invalidų organizacija „Ukrainos Černobylio sąjunga“, Ukrainos asociacija „Černobylio afganai“ ir Dnepropetrovsko srities valstybinės administracijos švieti-

mo ir mokslo direktoratas. Jame dalyvauja vaikai ir moksleiviai nuo 5 iki 18 metų amžiaus.

Darbų turinys parodo Černobylio katastrofą vaikų akimis: apleistus namus, žemę, darbą uždaroje zonoje, Černobylio herojus. Konkurso nominacijos teikiamos pagal šias amžiaus grupes: 5–9, 10–14 ir 16–18 metų vaikai.

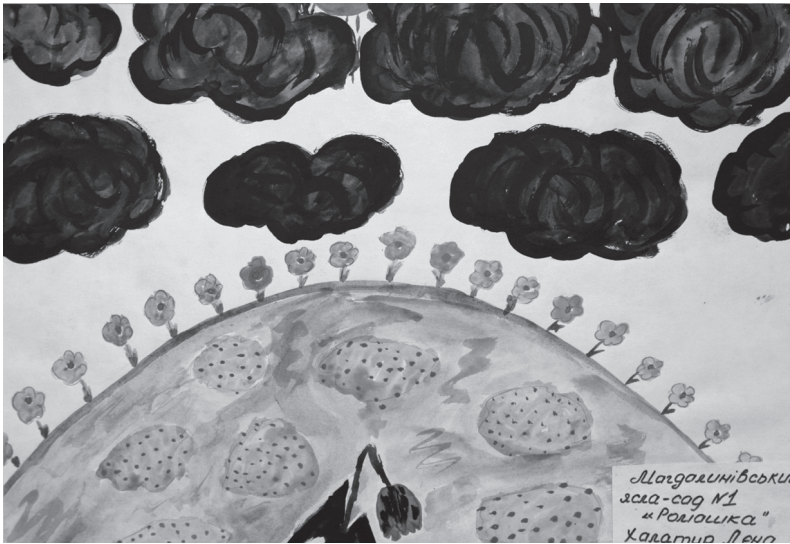
Lakšto formatas – 50 x 60 cm. Atlikimo technika: pastelė, guašas, akvarelė, raižyba, aliejiniai dažai, pieštukas, koliažas, rašalas. Darbų skaičius nėra ribojamas – priimami ir individualūs, pavieniai darbai, ir darbų kolekcijos. Kiekvienos nominacijos rezultatus apibendrina profesionali žiuri. Nugalėtojai apdovanojami sertifikatais ir atminimo dovanomis.

Siūlome laikraščio „Černobylietis“ skaitytojams susipažinti su kai kuriais praėjusio konkurso darbais.

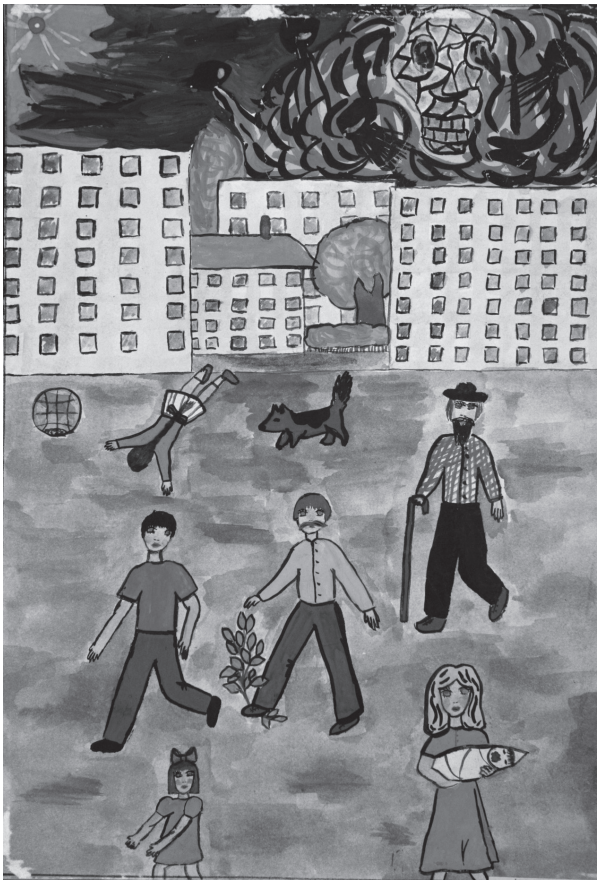
Kęstutis Kazlauskas



Sveta Afanasjeva, 11 metų.



Lena Chalatur, darželinukė.



Autorius nežinomas.



Valerijus Chochlovas, 13 metų.



Svetlana Litvinenko, 12 metų.

Įsakymas

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2009 M. SAUSIO 19 D. ĮSAKIMO NR. V-19 „DĖL SPECIALISTŲ KOMISIJOS LIGŲ SĄSAJAI SU DALYVAVIMU LIKVIDUOJANT ČERNOBYLIO ATOMINĖS ELEKTRINĖS AVARIJOS PADARINIUS NUSTATYTI SUDĖTIES, JOS NUOSTATŲ, DARBO REGLAMENTO IR LIGŲ, KURIŲ PRASIDĖJIMO ARBA PAŪMĖJIMO SĄSAJĄ SU DALYVAVIMU LIKVIDUOJANT ČERNOBYLIO ATOMINĖS ELEKTRINĖS AVARIJOS PADARINIUS TURI NUSTATYTI SPECIALISTŲ KOMISIJA, SĄRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2019 m. vasario 6 d.
Nr. V-160, Vilnius

P a k e i ė i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymą Nr. V-19 „Dėl Specialistų komisijos ligų sąsajai su dalyvavimu likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius nustatyti sudėties, jos nuostatų, darbo reglamento ir Ligų, kurių prasidėjimo arba paūmėjimo sąsają su dalyvavimu likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius turi nustatyti specialistų komisija, sąrašo patvirtinimo“:

1. Pakeičiu 1 punktą ir jį išdėstau taip:

„1. S u d a r a u Specialistų komisiją ligų sąsajai su dalyvavimu likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius nustatyti (toliau – Komisija):

Ramunė Marija Stasiūnaitienė – Radiacinės saugos centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai vykdanči direktoriaus funkcijas (Komisijos pirmininkė);

Alma Minelgienė – Radiacinės saugos centro Avarijų valdymo ir mokymo skyriaus vyriausioji specialistė (Komisijos sekretorė);

Eglė Čiburienė – VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Kardiologijos ir angiologijos centro gydytoja kardiologė;

Julian Dervianskas – Valsstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus skyriaus Pašalpų ir nedarbingumo kontrolės skyriaus vyriausiasis specialistas;

Arvydas Gabrilavičius – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos As-

mens sveikatos departamento Specializuotos sveikatos priežiūros skyriaus vyriausiasis specialistas;

Neli Jakubonienė – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Endokrinologijos klinikos docentė;

Virginija Mačionienė – VšĮ Centro poliklinikos Užkrečiamųjų ligų skyriaus vedėja;

Danguolė Regina Survilaitė – VšĮ Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės gydytoja psichiatrė;

Danutė Šidiškienė – Radiacinės saugos centro Avarijų valdymo ir mokymo skyriaus vyriausioji specialistė;

Ernestas Šileika – Nacionalinio vėžio instituto Onkologinės radioterapijos skyriaus gydytojas onkologas radioterapeutas.

2. Pakeičiu 3 punktą ir jį išdėstau taip:

„3. P a v e d u Komisijai veiklą vykdyti ir šios Komisijos veiklos dokumentus tvarkyti ir saugoti Radiacinės saugos centre.“

3. Pakeičiu 4 punktą ir jį išdėstau taip:

„4. P a v e d u VšĮ Šeškinės poliklinikos Šeimos medicinos ir vidaus ligų skyriaus vedėjai Natalijai Šertvytienei iki 2019 m. kovo 1 d. perduoti, o įsakymo 1 punktu sudarytos Komisijos pirmininkei, Radiacinės saugos centro direktoriaus pavaduotojai, laikinai vykdančiai direktoriaus funkcijas, Ramunei Marijai Stasiūnaitienei perimti visą Komisijos veiklos medžiagą, pasirašant dokumentų perdavimo–priėmimo aktą.“

4. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintus Specialistų komisijos ligų sąsajai su dalyvavimu likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius nustatyti nuostatus:

4.1. Papildau 14.6 papunkčiu:

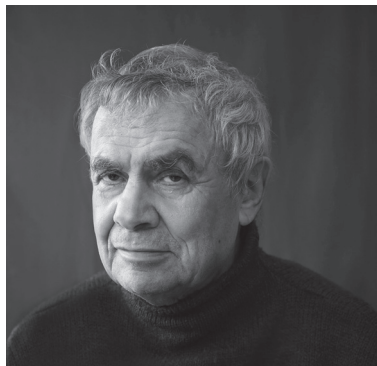
„14.6. paskiria Komisijos nariams pristatyti Komisijos posėdyje klausimus dėl pareiškėjo susirgimų, mirties sąsajos su dalyvavimu likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius.“

4.2. Papildau 15.6 papunkčiu:

„15.6. pristato Komisijos posėdyje Komisijos pirmininko jiems paskirtus klausimus dėl pareiškėjo susirgimų, mirties sąsajos su dalyvavimu likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius.“

Sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga

Apsakymai apie numirėlius



Lu. Ostrinski nuotrauka

Vienas iš antrojo rusų avantgardo lyderių, teoretikų ir ideologų bei vienas žydiškojo konceptualizmo kurėjų, dailininkas, poetas ir prozininkas Michailas Grobmanas gimė 1939 Maskvoje, inžinieriaus šeimoje. Nuo mokyklos laikų turėjo pseudonimą Mišelis Atėnietis. 1957 suimamas sovietinio meno 40-mečiui skirtoje parodoje, vykusioje Centrinuose meno darbuotojų rūmuose. Tą įvykį Grobmanas prisimena taip: „...vyko iškilmingas susirinkimas, scenoje sėdėjo tokie žmonės kaip Jefimovas, o aš šūktelėjau iš salės, kas anuomet nebuvo taip jau įprasta: ‘O galima pasisakyti iš salės?’ Pakilau į sceną, paėmiau iš tų didžiųjų mikrofoną ir patraukiau prie rampos. Tada visi suprato, kad reikalai prasti. O aš jau pradėjau savo kalbą: ‘Buvo ir blogesnių laikų, bet nebuvo niekšiščiau.’ Apskritai kurį laiką dar kalbėjau, vėliau pajutau, kad sklendžiu oru – mane su visu mikrofonu nutempė nuo scenos.“

Nuo 1963 rašo meninio gyvenimo dienoraštį-metraštį. 1965 Michailo Rusalkino slapyvardžiu paskelbė eilėraščių ciklą amerikiečių literatūriname almanache. 1967 priimtas į SSRS dailininkų sąjungą, bet tuoj pat turėjo ištotti. 1971 emigravo į Izraelį ir apsigyveno Jeruzalėje. 1975 su draugais ir mokiniais įkūrė žydų dailininkų grupę „Levitanas“, taip pat redagavo to paties pavadinimo žurnalą.

Su žmona Irina Vrubel-Golubkina, vyriausiąja žurnalo „Veidrodis“ redaktore, užaugino du vaikus – Jakovą ir Lati. Nuo 1983 gyvena Tel Avive.

I. Kolios biografija

Kolia Kotreliovas svajojo tapti akademiku.

Tai prasidėjo dar mokykloje, kai jis, sėdėdamas pasakutiniame suole ir žiūrėdamas į jaunutę literatūros mokytoją, tyliai onanizuodavosi įkišęs ranką į kišenę. Tvirti antramečiai gaudydavo jį, darantį tą smulkia nuodėmę, ir lupdavo, o kartą per ilgąją

pertrauką numovė verkiančio Kolios kelnės ir šliūkštelėjo tarp kojų didžiąją mokyklinę rašalinę.

Paskui buvo universitetas, italų romantizmo studijos, draugai disidentai, pažintys su abstrakcionistais. Liūdni mokykliniai metai pasiliko praeityje. Kolia tapo išblyškusi spuooguotu jaunuoliu, rašė eilėraščius ir buvo įsimylėjęs nedidukę raišakoję poetę.

Žinoma, svajonė apie puikią karjerą išliko, o kartu su ja liko ir vaikiška nuodėmė, kuri tuo metu jau išsakinio ir tapo kažin kuo įprasta, sava ir privaloma. Patirdamas malonų alpulį, Kolia išvaizduodavo raišakoję nuogą, švelnią, mylimą... Taip ir slinko dienos – kartu su Leopardžiu, savais eilėraščiais ir audringa jaunatviška vaizduote, įkūnyta maloniose dejonėse.

Kurį laiką Kolia dirbo mažutėje rajoninėje bibliotekoje, tačiau po to, kai joje ėmė dingti deficitinės knygos, jam davė suprasti ir jis išėjo iš darbo išsiveidęs bei nusivylęs visais, o ypač žydais. Laikui bėgant Kolia išmoko užsidirbti duonai atsitiktiniais vertimais ir kitokiais smulkiais darbais.

Po dvidešimties metų, jau perestroikos laikais, Kolią matė Izmailovo parke – jis stovėjo ant apverstos dėžės ir skelbė apie kuklią gyvenseną pamilus save, o ant jo žilos barzdelės byrėjo smulkios ašaros. Užsienietis japonas spragsėjo fotoaparatu, tolėliau stovėjo keletas žiopių iš provincijos.

Mirė Kolia tyliai ir nepastebimai. Praėjus keliolikai dienų po mirties, kaimynai, pajutę siaubingą kvapą, iškvietė milicininką. Kolios lovoje gulėjo didžiulė žmogaus pavidalo drebutiena. Ant krūtinės, įdubęs drebutienoje, pūpsojo didelis 150 000 žodžių italų-rusų kalbų žodynas.

II. Svarbus žmogus

Pas Celkovą turėjo ateiti svarbus žmogus. Žmona Tonia, graži rusaitė, iškepė pyragaičių, kadangi svečias buvo prancūzas. Lygiai septintą vakaro suskambo durų skambutis, ir prieškambarin šmurkštelėjo nedidelis žmogutis, paskui jį – sekretorius, o asmens sargybiniai liko anapus, laiptinėje. Svarbus žmogus capt piršteliais pyragaitį ir greičiau paveikslų žiūrėti – laikas spaudžia. Celkovas išstatė savo drobes ir nuskubėjo į miegamąjį likusių. O svarbus žmogus lėtai sukiojasi tarp paveikslų, tyrinėja, mėgaujasi daile. Aplink nuta-

pyti aštriadančiai burbulai, paties svarbiausiojo burna išžiota, o iš jos styro trys kaukeliai. Iš virtuvės atėjo Tonia ir aiktelėjusi ėmė šaukti:

– Olegai, Olegai!

Atbėgo Celkovas. Sekretorius nukąsta koja tįso ant grindų, o iš svarbaus žmogaus telikę vien batai su sumaigyta švarko rankove. Įsiveržė asmens sargybiniai, šen ten, už paveikslų, po paveikslu, tačiau taip nieko ir nerado.

Skandalas buvo didžiulis – per visą Paryžių. Celkovą su Tania netgi norėjo atgal į Rusiją išsiųsti, bet paskui viskas pasimiršo ir daugiau šito įvykio jau niekas neprisiminė. Tik Celkovas truputį apgailestavo, kad toks geras klientas prapuolė.

III. Musė

Filosofas Borisas Groisas nuėjo pasimelsti į cerkvę Neždanovos gatvėje. Žegnojosi uoliai, bet akies kraštelio sekė senutes – nuolatinės šventovės lankytojas. Senutės degino žvakes, šnabždėjo, dūsavo ir nuo jų dvelkė kažin kas svetima, neinteligentiška, ne-taikinga. Groisas atsiklaupė, prigludė kaktą prie grindų ir staiga girdi tyliai tyliai šnabzdant tarsi sapne:

– Prakeikti žydai – kaip musės. Ir Dievo namuose nuo jų nėra išsigelbėjimo.

Filosofu viduje viskas sustingo. „Na, – pagalvojo, – dabar greičiausiai ims mušti.“ Jam kilo nenumaldomas noras susigūžti, tapti mažam ir pasislėpti už altoriaus pertvaros. Staiga pajuto, kaip jo švarkas pučiasi, kelnės – taip pat, rankelės ir kojėlės sudžiūvo, pasidengė plaukeliais ir akimirksniu filosofas virto muse. Paskutinę minutę dar prisiminė Kafką, prašmėžavo kažin kokios protingų minčių nuotrupos, o po to mažoje galvelėje tapo tuščia, vėsu ir šviesu. Išskrido Groisas iš cerkvės ir patraukė per miestą.

Šitas mūsų liūdnas pasakojimas būtų neužbaigtas, jei mes nepaminėtume, kaip viskas baigėsi. Skrisdamas per nešvarius Maskvos kiemus, užsuko Groisas ir į Sretenkos gatvę. Pateko į dešimtą aukštą didžiulio namo, kvepiančio prarūgusia sriuba, ir nutūpė ant kažin kokio lapo skiautės atsipūsti. Dailininkas Kabakovas – o tai buvo jis! – paėmė liniuotę ir tiksliai maestro smūgiu pritvojo filosofą Groisą.

Iš žurnalo „Veidrodis“ (Зеркало, 1994, nr. 119, Тель-Авив) vertė Erikas Banys

Dulkes nupūtus...

Juk daugeliu atvejų tose srityse galima stebėti, kaip vergai jaučia dėkingumą ponams, o žmonos – vyrams, jei būna dažniau mušami, kadangi tai laiko meilės išraiška. Ir atvirkščiai – jei į juos nekreipia dėmesio, tuomet jie iškaulija kokį nors meilės ženklą, jiems skirtą. Ir ne tik vergai, bet ir labai daug kilmingų, žymių žmonių ir valdininkų didžiojo kunigaikščio paliepimu dažnai apkulami lazdomis tiek viešai, tiek privačiai. Ir jie visiškai to nelauko gėda. Jie netgi giriasi, kad valdovas jiems rodo meilės ženklą, o atkentę bausmę dėkoja valdovui sakydami: „Būk sveikas ir gyvas, pone, care ir kunigaikšti didysis, už tai, kad tu savo vergą ir kaimietį teikeisi kirčiais pamokyti.“ Tokiu būdu akivaizdu, kad jų valdovas visiškai atitinka jų papročius (panašiai, kaip kitados varlės gavo carą gandra).

Jei vyrai nemuša žmonių, tai žmonos išsiveidžia ir sako, kad vyrai jų nekenčia, o mušimą laiko meilės ženklu.

Aleksandas Gvanjinis. Moskovijos aprašymas, 1578

● Yra Maskvoje toks kalvis vokieitis (ginklų amatininkas iš Halio, esančio Ino slėnyje), vardu Jordanas, kuris vedė rusę. Pagyvenusi kurį laiką su vyru, ji vieną kartą švelniai kreipėsi į jį tokiais žodžiais: „Brangiausiasis vyre, kodėl tu manęs nemyli?“ Vyras atsakė: „Betgi aš tave stipriai myliu.“ – „Bet aš dar neturiu meilės ženklų“, – sako žmona. Vyras ėmė klausinėti, kokių ženklų jai reikia. Žmona jam atsakė: „Tu nė karto man nesudavei.“ – „Kirčiai, suprantama, neatrodė man meilės ženklai, bet šiuo atžvilgiu aš neatsiliksiu“, – atsakė vyras. Taigi šiek tiek vėliau jis gana smarkiai ją apkūlė, o man prisipažino, kad po to žmona apie jį tūpčiojo su žymiai didesne meile. Vėliau jis tuo užsiimdavo labai dažnai ir dar mums bebūnant Moskovijoje sulaužė jai galiausiai kaklą ir kojas.

Sigizmundas Herberšteinas. Užrašai apie Moskoviją, 1526

● Galiausiai jis [Ivanas Rūstusis] pašaukė keturiasdešimt labiausiai žinomų ir įkyrių dvasininkų ir pasakė jiems... Jūs įklimpę į visas šlykščias nuodėmes: apsirijimą, dykinėjimą, sodomiją – dargi su gyvuliais.“

Sero Džeromo Horsėjaus pasakojimas arba prisiminimai, 1573–1589

● Tarp kitko iš kabako išėjo ir vyras, kuris anksčiau pragerė kaftaną ir dabar sliūkino su apatiniais marškiniais. Kai jis sutiko bičiulį, traukusį į tą patį kabaką, sugrįžo atgal. Po kelių valandų jis jau išėjo be apatinių marškinų, vien tik su apatinėmis kelnėmis. Aš liečiau tarnui paklausti: „Kur dingo jo apatiniai marškiniai? Kas jį taip apiplėšė?“ Jis atsakė tarnui pridėdamas įprastą jiems „jobtvaimat“: „Tai padarė smuklininkas, na, o ten, kur liko kaftanas ir apatiniai marškiniai, telieka ir apatinės kelnės.“ Tai taręs jis grįžo į kabaką, o po to pasirodė visiškai nuogas, išrovė sauja šunramunių, augusių šalia kabako, ir prisidengęs begėdiškas kūno dalis linksmai ir su daina patraukė namo.

● Mūsų šeimininkas Narvoje Jakobas fon Keleris pasakojo [ispūdžius iš gyvenimo Moskovijoje]: „Panaši komedija nutiko per jo vestuves: girti vyrai iš pradžių primušė savo žmonas be jokios priežasties, bet paskui nusigėrė kartu su jomis. Galiausiai moterys, sėdėdamos viena priešais kitą ant savo užmigusių vyrų, dar taip ilgai vaišinosi, kad galų gale nuvirto greta vyrų ir taip pat užmigo.“

Adamas Olearijus. Kelionės į Moskoviją aprašymas, 1633–39

● Galų gale jie taip įpratę gerti degtinę, kad priklausomai nuo to, kaip stiprėja šaltis, vyrai užstato visą savo mantą ir pasiruošę geriau vaikščioti visiškai nuogi nei negerti degtinės. Moterys taip pat neturi saiko ir jei nori gauti degtinės, jos netgi paaukoja savo nekaltybę, užsiimdamos prostitucija ir dargi viešai.

Janas Striuisas. Kelionė po Moskoviją, 1670

● 1688 metais sudegė 3000, ir per keturis praeitų metų mėnesius mačiau tris gaisrus, kiekvienas kurių sunaikino nuo 5 iki 600 namų. Tos nelaimės susijusios su jų įpročiu prisigerti, o taip pat su atsainumu, nes jie pamiršta užgesinti žvakes, kurias stato kambariuose priešais ikonas. Prieš jų pasninką vyksta karnavalas, kuris tęsiasi tiek pat dienų, kiek ir pats pasninkas. Tuo metu betvarkė tokia didelė, kad priemiesčiuose gyvenantys užsieniečiai beveik nesiryžta užsukti į miestą, kadangi jie žudo vienas kitą tarsi žvėrys ir pjaustosi dideliais peiliais, panašiais į durtuvus.

De la Nevilis. Užrašai apie Moskoviją, 1682–1697

VIENOS KONVENCIJA

Lietuvos Respublikos Seimas 1993 m. lapkričio 30 d. skubos tvarka ratifikavo Paryžiaus ir Vienos konvencijas, kurios įpareigoja visokeriopai padėti branduolinių incidentų bei avarijų aukoms. Tikimės, kad Lietuvos valdžia pradės laikytis tarptautinių sutarčių bei konvencijų ir atsisąjūti į Lietuvos Černobylio AE avarijos padarinių likviduotojus.

Tęsiame Vienos konvencijos tekstą. Šiaip jau abi konvencijos yra beveik identiškos, tik Paryžiaus konvencija priimta 1960, o Vienos – 1963 metais. Tiesa, jas pasirašė ne visai tos pačios šalys.

Dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą

XI straipsnis

1. Išskyrus atvejus, kai šiame straipsnyje numatyta kitaip, jurisdikcijos teisę dėl ieškinių pagal II straipsnį turi teismai tik tos Susitariančios šalies, kurios teritorijoje įvyko branduolinis incidentas.

2. Jeigu branduolinis incidentas įvyko ne Susitariančios šalies teritorijoje arba jeigu branduolinio incidento vietos negalima tiksliai nustatyti, tai teisę į jurisdikciją dėl tokių ieškinių turi teismai valstybės, atsakingos už įrenginį, kurio operatorius yra atsakingas.

3. Jeigu pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis jurisdikcijos teisę turi teismai daugiau nei vienos Susitariančios šalies, tai jurisdikciją vykdo –

a) jeigu branduolinis incidentas įvyko iš dalies ne kurios nors Susitariančios šalies teritorijoje ir iš dalies kurios nors vienos Susitariančios šalies teritorijoje, – teismai pastarosios šalies; ir

b) bet kuriuo kitu atveju teismai – teismai tos Susitariančios šalies, kuri nustatyta sutartyje Susitariančių šalių, kurių teismai būtų kompetentingi pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis.

XII straipsnis

1. Galutinis sprendimas, priimtas teismo, pagal XI straipsnį turinčio jurisdikcijos teisę, pripažįstamas bet kurios Susitariančios šalies teritorijoje, išskyrus atvejus:

a) kai teismo sprendimas buvo gautas apgaulės būdu;

b) kai šaliai, prieš kurią buvo priimtas teismo sprendimas, nebuvo suteikta pakankama galimybė išdėstyti savo argumentus; arba

c) kai teismo sprendimas prieštarauja visuomeninei tei-

sėsaugai Susitariančios šalies, kurios teritorijoje reikalingas prisipažinimas, arba neatitinka pagrindinių teisėsaugos normų.

2. Galutinis teismo sprendimas, kuris yra pripažintas, pateikęs jį vykdymui pagal tos Susitariančios šalies, kurioje turi būti vykdomas, įstatymų nustatytus formalumus, tampa privalomas – lyg jis būtų priimtas šios Susitariančios šalies teisme.

3. Ieškinio esmė, pagal kurią priimtas toks teismo sprendimas, toliau nagrinėjama negali būti.

XIII straipsnis

Ši Konvencija ir pagal ją privalomi vykdyti nacionaliniai įstatymai taikomi be diskriminacijos pagal pilietybės požymį, nesvarbu, kokia yra nuolatinė ar laikina gyvenamoji vieta.

XIV straipsnis

Išskyrus vykdymo priemones, negalima apeliuoti į imunitetą nuo jurisdikcijos remiantis nacionalinių įstatymų ar tarptautinės teisės normomis, kai ieškiniai pateikti pagal šią Konvenciją teismams, kurie pagal XI straipsnį yra kompetentingi.

XV straipsnis

Susitariančios šalys imasi atitinkamų priemonių, kad būtų užtikrintas branduolinės žalos atlyginimas, procentai ir teismo išlaidos, kurias nustato teismas kaip susijusias su branduoline žala, draudimo ir perdraudimo premijos, taip pat, kad sumos, kurias pateikia draudimas, perdraudimas arba kitoks finansavimas, arba sumos, kurias pateikia valstybė, atsakinga už įrenginį pagal šią Konvenciją, be kliūčių būtų keičiamos į valiutą tos Susitariančios šalies, kurios teritorijoje padaryta žala, ir į valiutą tos Susitariančios šalies, kurios teritorijoje paprastai gyvena ieškovas, o draudimo ar perdraudimo premijos ir išmokos – į valiutas, nurodytas konkrečiame draudimo ar perdraudimo kontrakte.

XVI straipsnis

Joks asmuo neturi gauti žalos atlyginimą pagal šią Konvenciją tokio dydžio, kokį jis gavo už tą pačią branduolinę žalą pagal kitą tarptautinę konvenciją dėl civilinės atsakomybės branduolinės energijos srityje.

XVII straipsnis

Ši Konvencija nenumato,

kas yra susiję su šalimis jose, taikymo bet kokių galiojančių tarptautinių susitarimų ar tarptautinių konvencijų dėl civilinės atsakomybės branduolinės energijos srityje, kuriuos galima pasirašyti, ratifikuoti ar prie kurių prisijungti dieną, kai galima šią Konvenciją pasirašyti.

XVIII straipsnis

Ši Konvencija neturi būti traktuojama kaip liečianti Susitariančios šalies teises, jeigu tokios yra, pagal bendrus tarptautinės civilinės teisės nuostatus dėl branduolinės žalos.

XIX straipsnis

1. Bet kuri Susitarianči šalis, sudaranti sutartį pagal XI straipsnio 3 dalies b punktą, privalo nedelsdama tokios sutarties kopiją pateikti Tarptautinės atominės energijos agentūros Generaliniam direktoriui informacijai ir kad ji būtų išplatinta kitoms Susitariančioms šalims.

2. Susitariančios šalys pateikia Generaliniam direktoriui informuoti ir išplatinti Susitariančias šalis savo įstatymų ir taisyklių tekstus klausimais, kuriuos apima ši Konvencija.

XX straipsnis

Nežiūrint to, kad šios Konvencijos taikymas kurioje nors Susitariančioje šalyje nutraukiamas pagal XXV straipsnį arba ji denonsuojama pagal XXVI straipsnį, šios Konvencijos nuostatos dėl bet kurios branduolinės žalos ir toliau taikomos, jeigu ją padarė branduolinis incidentas, įvykęs iki tokio nutraukimo.

XXI straipsnis

Šią Konvenciją gali pasirašyti valstybės, kurioms buvo atstovaujama Tarptautinėje konferencijoje dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, įvykusioje 1963 m. balandžio 29 – gegužės 19 dienomis Vienoje.

XXII straipsnis

Ši Konvencija turi būti ratifikuojama. Ratifikavimo dokumentai atiduodami saugoti Tarptautinės atominės energijos agentūros Generaliniam direktoriui.

XXIII straipsnis

Ši Konvencija įsigalioja praėjus trimis mėnesiams po to, kai saugojimui buvo atiduotas jos ratifikavimo raštas, o kiekvienoje valstybėje, kuri ratifikavo ją praėjus trimis mėnesiams, – kai valstybė atidavė ratifikacijos dokumentą saugoti.

XXIV straipsnis

1. Visos valstybės, – Jungtinių Tautų Organizacijos narės arba bet kokių specializuotų organizacijų narės, arba Tarptautinės atominės energijos agentūros narės, bet neatstovaujamos Tarptautinėje konferencijoje dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, kuri vyko 1963 m. balandžio 29 – gegužės 19 dienomis Vienoje, – gali prisijungti prie šios Konvencijos.

2. Prisijungimo aktai atiduodami saugoti Tarptautinės atominės energijos agentūros Generaliniam direktoriui.

3. Ši Konvencija prisijungusioje valstybėje įsigalioja po trijų mėnesių, kai tos valstybės aktas dėl prisijungimo buvo atiduotas saugoti, bet ne anksčiau tos datos, kada pagal XXIII straipsnį įsigalioja ši Konvencija.

XXV straipsnis

1. Ši Konvencija galioja dešimt metų, skaičiuojant nuo jos įsigaliojimo datos. Kiekviena Susitarianči šalis gali nutraukti šios Konvencijos taikymą sau, baigiantis dešimties metų periodui, iš anksto – mažiausiai prieš dvyliką mėnesių pranešdama apie tai Tarptautinės atominės energijos agentūros Generaliniam direktoriui.

2. Ši Konvencija po dešimties metų periodo pasilieka galioti papildomai penkeriems metams tokioms Susitariančioms šalims, kurios nenutraukė jos galiojimo savo valstybėse, pagal šio straipsnio 1 dalį. Po to pasilieka galioti ateinančiam penkerių metų periodui toms Susitariančioms šalims, kurios nenutraukė Konvencijos taikymo baigiantis vienam iš tokių penkiamečių periodų, pranešdamos apie tai mažiausiai prieš dvyliką mėnesių iki periodo pabaigos Tarptautinės atominės energijos agentūros Generaliniam direktoriui.

XXVI straipsnis

1. Tarptautinės atominės energijos agentūros Generalinis direktorius sušaukia konferenciją šiai Konvencijai peržiūrėti bet kuriuo laiku praėjus penkeriems metams nuo įsigaliojimo datos, jeigu to nori trečdalis Susitariančių šalių.

2. Kiekviena Susitarianči

šalis gali denonsuoti šią Konvenciją, pranešdama apie tai Tarptautinės atominės energijos agentūros Generaliniam direktoriui per 12 mėnesių po konferencijos, sušauktos šiai Konvencijai peržiūrėti pagal šio straipsnio 1 dalį.

3. Denonsavimas pripažįstamas galiojančiu, praėjus vieniems metams po tos dienos, kai Tarptautinės atominės energijos agentūros Generalinis direktorius gavo aukščiau minėtą pranešimą.

XXVII straipsnis

Tarptautinės atominės energijos agentūros Generalinis direktorius informuoja valstybes, kurios buvo pakviestos į Tarptautinę konferenciją dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, vykusią 1963 m. balandžio 29 – gegužės 19 dienomis Vienoje, taip pat valstybes, prisijungusias prie šios Konvencijos, apie:

a) pasirašymo, ratifikavimo ir prisijungimo dokumentus, gautus pagal XXI, XXII ir XXIV straipsnius;

b) Konvencijos įsigaliojimo pagal XXIII straipsnį datas;

c) Konvencijos taikymo nutraukimo ir denonsavimo dokumentus, gautus pagal XXV ir XXVI straipsnius;

d) prašymus sušaukti Konferenciją Konvencijai peržiūrėti pagal XXVI straipsnį.

XXVIII straipsnis

Šią Konvenciją įregistruos Tarptautinės atominės energijos agentūros Generalinis direktorius, vadovaudamasis Jungtinių Tautų Organizacijos Statuto 102 straipsniu.

XXIX straipsnis

Šios Konvencijos originalas, kurio tekstai anglų, ispanų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, bus atiduotas saugoti Tarptautinės atominės energijos agentūros Generaliniam direktoriui, kuris išsiuntinė jo patvirtintas kopijas.

Patvirtindami tai, kas išdėstyta, šią Konvenciją pasirašė atitinkamai šiam veiksmui įgalioti žemiau pasirašiusieji Atstovai.

Įvyko Vienoje tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt trečiaisiais metais, gegužės dvidešimt pirmąją dieną.

(Pabaiga, spausdinta dailimis 2017, nr. 2, 2018, nr. 1)

Tegul šventų Velykų džiaugsmas ir palaima palydi jus visus,

Tegul velykinis margutis dovanos stiprybės jums pliūpsnius.

Su šventomis Velykomis!

Lietuvos judėjimo „Černobylis“ Raseinių raj. komitetas



Trumpas reportažas



Černobyliečiai, prieš atidengdami juodo granito paminklinę lentą prie Panevėžio Švč. Trejybės rektorato bažnyčios, pasidarė nuotrauką Nepriklausomybės aikštėje.



Paminklinės lentos pašventinimas.

Po Antarkties ledais atrado galingą radiacijos šaltinį

Tyrėjai iš tarptautinio „PolarGAP“ projekto, naudodamiesi radaru stebėjimu iš lėktuvo, užfiksavo radioaktyvų šilumos šaltinį, paslėptą Antarktidoje po ledu.

Remiantis „Science Alert“, buvo įmanoma atrasti anksčiau nežinomą galingą geotermišką šaltinį, naudojant naujos aviacijos radaro technologijas.

Gauti duomenys parodė, kad ledas tirpsta iš apačios į viršų. Tai gali reikšti, kad po ledynu yra šilto vandens ežeras, tirpdantis iš apačios ledyną.

Radaras įsiskverbė į ledą trijų kilometrų gylyje ir atspindėjo sąlygas, esančias po juo. Išnagrinėję duomenis,

ekspertai padarė išvadą, kad po ledynu greičiausiai yra galingų radioaktyvių uolų, kurios šildo vandenį, ir ledas ištirpsta. Tačiau mokslininkai dar nenustatė, kokio tipo spinduliuotės šaltinį jiems pavyko rasti. Tyrimas vyksta.

„Lydimosi procesas, kurį matome, greičiausiai tęsiasi tūkstančius ar net milijonus metų, – teigia švedų tyrinėtojas Tomas Jordanas iš Britų Antarkties tyrimo tarnybos. – Tai tiesiogiai nedaro įtakos ledo sluoksnio keitimuisi, bet ateityje ištirpęs vanduo po ledu gali būti labiau pažeidžiamas ir jautrus išorės veiksniams, pvz., klimato kaitai.“

Denisas Peredelskis

Ispanija pranešė apie visų atominų elektrinių uždarymą

Šalies valdžios institucijos neatnaujins AE licencijų, kai jų tarnavimo laikas bus 40 metų.

Ispanijos vyriausybė patvirtino planą iki 2028 m. uždaryti visas atominės elektrinės šalyje. Šalies valdžios institucijos neketina atnaujinti branduolinių elektrinių licencijų, kai jų naudingo tarnavimo laikas pasieks 40 metų. Taigi sprendimas numato laipsnišką uždarymą nuo 2023 m. iki 2028 m. visų penkių šalyje šiuo metu veikiančių atominų elektrinių (septynių reaktorių).

Kaip sakė Ispanijos ekologinių transformacijų ministerijos atstovas Chosė Migelis Monkada (Jose Miguel Moncada), vyriausybė nusprendė nebenaudoti šių objektų.

Atkreipkite dėmesį, kad paskutinė atominė elektrinė Ispanijoje buvo pastatyta 1988 metais Gvadalacharos provincijoje.

Toks lemtingas sprendimas buvo priimtas nepaisant to, kad nuo pirmosios atominės elektrinės „Surita“ eksploatavimo pradžios 1969 m. Ispanijoje nebuvo nė vienos rimtos avarijos. Didžiausia ekstremalia situacija laikomas 1989 m. kilęs gaisras Vandellos I atominėje elektrinėje. Incidentas apsiėjo be žmonių aukų ir be radioaktyvių medžiagų patekimo į aplinką.

Be to, „Surita“, kaip ir dar dvi senosios atominės elektrinės, šiuo metu jau uždarytos, nes jos išnaudojo savo išteklis.

Atkreipkite dėmesį, kad naudodami atsinaujinančius energijos šaltinius šiandien ispanai gauna 38,5 proc. šalies elektros energijos. Branduolinės ir šiluminės elektrinės dabar atitinkamai sudaro 22 ir 39,5% pagamintos elektros energijos. („Č.“ inf.)



Vandellos I atominė elektrinė

Iš Europos Parlamento – palanki žinia Lietuvai dėl Ignalinos AE



Europos Parlamentas (EP) išsakė paramą Lietuvos prašymui, kad Ignalinos atominės elektrinės uždarymui būtų skirta 780 mln. eurų iš naujojo Europos Sąjungos (ES) biudžeto. Europos Komisija 2021–2027 m. biudžete projektui siūlo skirti 552 mln. eurų. Valstybės narės sprendimą dėl biudžeto turbūt priims tik kitąmet. Strasbūre pasiūlymą skirti 780 mln. eurų (dabartinėmis kainomis) palaikė 569 europarlamentarai, 17 buvo prieš, o 32 susilaikė. Aktyviausiai šiuo klausimu EP dirbo europarlamentaras Bronis Ropė, buvęs ilgametis Ignalinos rajono meras. Pernai jis buvo organizavęs europarlamentarų išvyką į Ignalinos AE (po jos europarlamentarai ir nusprendė rekomenduoti Lietuvai skirti visas prašomas lėšas IAE uždarymui), yra EP užregistravęs keliolika projektų, pasiūlymų ar pataisų Ignalinos AE uždarymo klausimu.

Europos Parlamento rezoliucija gali šiek tiek sustiprinti Lietuvos vyriausybės pozicijas derybose, bet lemiamos reikšmės turbūt neturės. Parlamentas taip pat remia siūlymą, kad Lietuva prie bendrų eksploatavimo nutraukimo išlaidų, kaip ir iki šiol, prisdėtų 14%, o EK siūlė didesnę Lietuvos finansavimo dalį – bent 20%. EP sprendime akcentuojama, kad Lietuva turėtų stengtis pritraukti daugiau lėšų iš kitų šaltinių, pavyzdžiui, tarptautinių finansinių organizacijų. Europarlamentarai taip pat remia siūlymą į ES daugiametę finansinę programą įtraukti ir panaudoto branduolinio kuro bei radioaktyviųjų atliekų šalinimą į giluminį kapinyną.

Vokietijos atstovės Rebekos Harms teigimu, kadangi antrojo Ignalinos AE bloko išmontavimas prasidės 2026 m.

ir tęsis po 2027 m., prieš pradėdant darbus turi būti sutelkta pakankamai lėšų šiai užduočiai. Europarlamentarai pažymi, kad Ignalinos AE buvo pastatyta sovietinės okupacijos metais, ji gamino elektrą visam regionui, todėl jėgainės uždarymas negali būti vien tik Lietuvos problema. ES 2014–2020 m. jėgainės uždarymo darbams skyrė 450,8 mln. eurų, 2007–2013 m. – 837,4 mln. eurų. Lietuva uždaryti Ignalinos AE įsipareigojo stodama į ES. Jėgainė galutinai sustabdyta 2009-ųjų pabaigoje, o jos uždarymo darbai, skaičiuojama, truks iki 2038 metų.

„Strategiškai svarbi EP parama rodo, kad Europa įvertino tą progresą, kurį darome Ignalinos AE uždarymo procese. Kartu tai yra reikšminga ir stipri politinė žinia – Ignalinos AE uždarymas yra bendras Lietuvos ir visos ES klausimas ir bendra atsakomybė. Taip yra dabar, taip turi būti ir ateityje“, – sako energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas. EP taip pat pritarė R. Harms siūlymui dėl ilgalaikio panaudoto branduolinio kuro saugojimo, nepaliekant šio klausimo ant vienos Lietuvos pečių. ES turėtų prisidėti prie ilgalaikio IAE panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų saugojimo giluminiame atliekyne klausimo sprendimo. Dėl to pranešime dėstoma nuomonė, jog turėtų būti pradėtos konsultacijos dėl galutinio panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų sutvarkymo finansavimo iš Ignalinos programos būsimose ES daugiametėse finansinėse programose. Galutinį sprendimą dėl Ignalinos programos reglamento būsimai daugiametei finansinei programai priims ES Taryba. EP nuomonė yra patariamoji.

Parengė Jonas Baltakis